GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 256. Dumineca, 17 (29) Noemvre. 1885.

Brașovŭ, 16 Noemvre 1885.

In nisce timpurĭ fórte grele s'a deschisŭ erĭ sesiunea ordinară a corpurilorŭ legiuitóre române de cătră Maj. Sa Regele. Dincolo de Dunăre unŭ cumplitŭ rĕsboiu fratricidŭ bântue doue țĕrĭ vecine, cu carĭ România trăia în bune relațiunĭ, și evenemintele de pe câmpulŭ de luptă au luatŭ unŭ caracterŭ fórte amenințătorŭ pentru pacea generală.

Cu atâtŭ mai multŭ trebue sĕ se observe limbagiulŭ consciu de sine, plinŭ de încredere și de curagiu, ce'lŭ pórtă Regele Carolŭ când ḑice în mesagiulŭ sĕu:

„Avêndŭ dér o *posițiune tare și bine lămurită*, fiindŭ în relațiunile cele mai amicale cu tóte statele, amŭ urmăritŭ cu liniște însĕ cu mare băgare de sémă evenimentele, ce se desfășură dincolo de Dunăre."

Este multŭ ceea ce se esprimă prin cuvintele: „posițiune tare și bine lămuritŭ" și amŭ dori în tótă sinceritatea ca acéstă asigurare, ce o dă corpurilorŭ legiuitóre guvernulŭ Brătianu, sĕ nu fiă numai o frasă sunătóre, ci sĕ fiă basată în situațiunea reală politică a țĕrei.

„Neamesteculŭ" României în conflictulŭ sêrbo-bulgarŭ, „în care", cum ḑice mesagiulŭ, „trebuia sĕ se pronunțe înainte de tóte puterile semnatare a tractatului de Berlinŭ," corespunde pe deplinŭ opiniunei publice a țĕrei, care încă dela isbucnirea revoluțiunei în Rumelia orientală s'a pronunțatŭ pentru stricta neutralitate a României. Mesagiulŭ însĕ evită de a se provoca la opiniunea publică a țĕrei, pe care guvernulŭ de faptŭ nicĭ n'a întrebat'o până acum, și ḑice numai, că „neamesteculŭ" României, era „dela sine indicatŭ."

Acésta, ni se pare, nu se înțelegea tocmai de sine. Despre ce este vorba în conflictulŭ de peste Dunăre? Este vorba d'a se susține echilibrulŭ dintre statele micĭ ale peninsulei balcanice și d'a se împiedeca ca unulŭ sĕ se măréscă și întăréscă prea tare pe contulŭ celorlalte și în prejudițiulŭ tractatului dela Berlinŭ. România îndată ce s'a ivitŭ conflictulŭ trebuea sĕ se gândéscă la apĕrarea intereselorŭ sale destulŭ de momentóse. Amintimŭ numai cestiunea dărîmărei fortărețelorŭ bulgare de pe malulŭ dreptŭ alŭ Dunărei în sensulŭ articulului 11 din tractatulŭ dela Berlinŭ și cestiunea regulărei fruntarielorŭ Dobrogei.

Décă totușĭ guvernulŭ românŭ a evitatŭ d'a se amesteca în cérta dintre Sêrbĭ și Bulgarĭ, trebue sĕ admitemŭ, că n'a vĕḑutŭ până acum din acea parte o amenințare seriósă a intereselorŭ vitale ale țĕrĭ. Graba însĕ cu care mesagiulŭ adauge cuvintele: „Cu tóta acestea nu amŭ pututŭ sĕ nu sêmțimŭ o viuă părere de rĕu, când îngrijirĭ s'au ivitŭ, că pacea generală ar puté fi turburată", ne indică îndoiéla, ce-o are guvernulŭ românŭ în susținerea păcii și temerea ca nu cumva și România mai curêndŭ sĕu mai târḑiu sĕ fiă răpită de vêrtejulŭ conflictelorŭ.

Bate la ochĭ, că mesagiulŭ nu conține nicĭ unŭ cuvêntŭ despre garanțiile ce trebue sĕ le reclame România în contra urmărilorŭ ce le-arŭ puté avé evenimentele din peninsula balcanică pentru dênsa. S'a vorbitŭ multŭ despre aceste „garanții" în presa română și streină și între alțele s'a anunțatŭ ca și sigurŭ, că guvernulŭ românŭ a făcutŭ unŭ demersŭ pe lângă Said-pașa ministrulŭ de esterne turcescŭ președintele conferenței din Constantinopolŭ, cerêndŭ esecutarea articulului 11 din tractatulŭ dela Berlinŭ, care prescrie dărîmarea fortărețelorŭ bulgare.

Discusiunile din cameră vorŭ aduce órecare lumină asupra situațiunei. Ministrulŭ Brătianu va avé de astădată o luptă grea cu oposițiunea, care s'a întăritŭ prin unirea grupului Rosetistŭ și a grupului condusŭ de d. Dumitru Brătianu.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ și Bulgarĭ.

Bulgarii au pĕtrunsŭ pe teritoriulŭ sêrbescŭ și, după cum spune o telegramă din Belgradŭ, lupta se continuă pe la Pirotŭ și va lua direcțiunea spre Nișŭ, unde prințulŭ Alexandru are de gândŭ sĕ intre victoriosŭ cu armata sa. Ĕtă scirile ultimelorŭ lupte:

Belgradŭ, 26 Noemvre. Inimicițiile se continuă deórece prințulŭ *Alexandru* a respinsŭ sumațiunea celorŭ trei puterĭ imperiale d'a încheia armistiții. Comandantulŭ *Vidinului* atacă divisianea lui *Lesjanin*, dér acesta respinse cu succesŭ ataculŭ. Scirile din sudostŭ suntŭ fórte îngrijitóre. Bulgarii au atacatŭ aḑi diminéță și acum se luptă la *Pirotŭ*. Scirile de aḑi, 5 óre d. a., spunŭ că pe la ora acésta nu se terminase lupta. Bulgarii suntŭ în numĕrŭ preponderantŭ și Sêrbii nu vorŭ puté păstra Pirotulŭ.

Țaribrodŭ, 26 Noemvre. Numĕróse batalióne și despărțĕminte tarĭ de artileriă iau posițiune în cele dintêiu rêndurĭ. Mulțĭ Sêrbĭ se predau.

Sofia, 26 Noemvre. Ministrulŭ de esterne *Țanov*, care s'a dusŭ erĭ diminéță în cuartierulŭ generalŭ, a fostŭ întêmpinatŭ, fiindŭ că se rĕspândise sgomotulŭ, că Sêrbii cerŭ pace, de trupe și de poporŭ cu strigăte: *»Nicĭ o pace! Rĕsboiu inimicului! Inainte!"*

Filipopolŭ, 26 Noemvre. Erĭ s'a umplutŭ orașulŭ de trupe nouĕ sosite, care așteptă cu nerăbdare ordine pentru a porni la câmpulŭ de luptă. Dintre cei mai ușorŭ rănițĭ voiescŭ cu unŭ momentŭ mai repede sĕ se întórcă la rĕsboiu. Marĭ cătățimĭ de provisii și munițiunĭ pornescŭ necontenitŭ spre Sofia.

Calafatŭ, 27 Noemvre. In Calafatŭ se află sute de familii din Vidinŭ; chiriile caselorŭ și hrana s'au scumpitŭ într'unŭ modŭ ne mai pomenitŭ.

Calafatŭ, 26 Noemvre. Din Vidinŭ sĕ trage din timpŭ în timpŭ câte unŭ tunŭ, la care Sêrbii din direcțiunea Smârdanului rĕspundŭ și mai rarŭ.

Zaribrodŭ, 26 Noemvre. Principele Alexandru printr'unŭ ordinŭ de ḑi felicită garnisóna Vidinului pentru bravura și energia, cu care stărue a respinge pe inamiculŭ încongiurătorŭ.

Sofia, 26 Noemvre. In luptele din urmă de lângă frontieră s'a distinsŭ în modŭ strălucitŭ mai cu sémă colonelulŭ *Nicolaef*, maiorulŭ *Stoianof* și căpitanulŭ *Papricof*.

Filipopolŭ, 26 Noemvre. Au sositŭ aci 300 prisonierĭ sêrbĭ, între carĭ doi oficerĭ.

Belgradŭ, 26 Noemvre. Cercurile guvernamentale de aci nu sciu absolutŭ nimicŭ despre mersulŭ rĕsboiului. Intre ambasadorulŭ austro-ungarŭ și între organele guvernului rĕmase aci s'au ținutŭ dese consilii, schimbândŭ unŭ șirŭ de depeșĭ cifrate cu Nișulŭ, unde se ține unŭ mare consiliu. Aci nu suntŭ descurageațĭ dér nicĭ ne îngrijațĭ de sórtea armatei sêrbescĭ, de cumva Bulgarii nu vorŭ fi silițĭ de puterile europene a încheia armistițiu. Sgomotele despre abḑicerea regelui *Milanŭ* au produsŭ neliniște din causa calității problematice a celorŭ trei regenți, ce ar fi sĕ'i alégă Scupcina, în casulŭ abḑicerii. Regele *Milanŭ*, décă prințulŭ *Alexandru* nu va primi armistițiulŭ, se va apĕra din posițiune în posițiune, ca sĕ lase timpŭ *unei intervenirĭ* diplomatice sĕu militare a unei a treia puterĭ. Aci se așteptă cu mare încordare hotărîrile Austro-Ungariei.

Belgradŭ, 26 Noemvre. Cele trei puterĭ imperiale stăruescŭ acum în Constantinopolŭ, ca sĕ înduplece pe *Pórtă a interveni*.

Viena, 26 Noemvre. Pasulŭ puterilorŭ d'a aduce la cale unŭ armistițiu a fostŭ zădărnicitŭ în Sofia prin mĕsura guvernului bulgarŭ d'a nu îngădui depeșĭ cifrate. Din causa acésta, ambasadorulŭ austro-ungarŭ în Belgradŭ, contele *Khevenhüller*, fù însărcinatŭ de guvernulŭ sĕu sĕ mérgă în cuartierulŭ generalŭ bulgarŭ și sĕ înduplice pe prințulŭ *Alexandru* a nu încerca sĕ intre în Serbia.

Patersburgŭ, 26 Noemvre. După părerea lui „Swet", prințulŭ *Alexandru nu va îngădui nicĭ separarea celorŭ douĕ Bulgarie nicĭ pe comisarulŭ turcescŭ.*

Constantinopolŭ, 26 Noemvre. Cererei prințului, d'a se amâna trimiterea comisarului turcescŭ, după părerea cercurilorŭ diplomatice s'ar puté satisface, pentru că suntŭ motive ca sĕ nu se renunțe la cooperarea prințului pentru liniștea finală a Rumeliei ostice.

Atena, 26 Neomvre. Delyanis, vorbindŭ cu representanții puterilorŭ, șĭ-a esprimatŭ speranța, că puterile se vorŭ uní asupra garanțiilorŭ, care au sĕ consolideze pacea. Dacă conferința se va mărgini la Rumelia ostică, nu promite nimicŭ asupra atitudinei ulterióre a Greciei. Neegalitatea puterilorŭ grecescĭ și turcescĭ nu este așa de mare, cum se admite. Periculŭ de unŭ conflictŭ nu esistă, totușĭ Grecia adună materialŭ.

Viena, 26 Noemvre. După unŭ sgomotŭ, din bunŭ isvorŭ dar de necreḑutŭ, regele *Milan arŭ fi sositŭ aḑi diminéță aci în celŭ mai strictŭ incognito.*

Luptele dela granița sêrbéscă.

O telegramă din Sofia dela 25 Noemvre comunică:

Unŭ martorŭ ocularŭ și omŭ competentŭ dă amĕnuntele următóre asupra luptelorŭ dela frontieră, datate din Țaribrodŭ:

Suntemŭ la câțiva chilometri de frontiera sêrbă, unde vomŭ sosi deséră. Vĕḑêndŭ cineva posițiunile tarĭ de apĕrare ce ocupau Sêrbii prin aceste localitățĭ, nu póte sĕ nu aprobe mândria și entusiasmulŭ ce a cuprinsŭ trupele bulgare, care în ḑece ḑile au făcutŭ o campaniă atâtŭ de strălucită. Faptele vorbescŭ de sine și acum se vede cu câtă regulă, disciplină și esactitate a fostŭ organisată și administrată acésta têněră armată. Amŭ vĕḑutŭ tunurĭ suite la înălțimĭ fabulóse și infanteria desfășurêndu-se ca nisce paserĭ pe crésta rîpilorŭ celorŭ mai periculóse. Pe culmea Dragomanului, posițiune strașnică pentru apĕrare, Bulgarii n'au angajatŭ decâtŭ douĕ batalióne și cu tóte acestea Sêrbii, carĭ avéu peste 20,000 ómenĭ, au fostŭ silițĭ sĕ se retragă. De unde ne aflămŭ se vĕdŭ munții Sêrbiei și posițiunile ce ocupă trupele regelui Milanŭ luminate de focurile bivuacelorŭ. In lupta dela Țaribrodŭ, Sêrbii s'au apĕratŭ cu multă vigóre, dér acésta pentru ca sĕ-șĭ acopere retragerea. In totŭ lungulŭ drumului ce percurgemŭ vedemŭ înșiruițĭ soldațĭ și cai morțĭ. Țaribrodŭ este unŭ sătulețŭ de vre-o sută de case; aci își avù regele Milanŭ ultimulŭ sĕu cuartierŭ pe teritoriulŭ bulgarŭ. Aḑi diminéță era instalatŭ în aceeașĭ casă, în care se odihnesce astăséră principele Alexandru, care cu greu va puté distinge care dintre oficerii sĕi au fostŭ mai vitejĭ. Astfelŭ dar iată partea ântêiu a acestui rĕsboiu terminată; rĕmâne a se sci urma-va o a doua, dacă nu pentru altŭ scopŭ, dar celŭ puținŭ pentru a se da satisfacere valorósei armate bulgare.

Mesagiulŭ de deschidere a camerelorŭ române.

Domnilorŭ Senatorĭ, Domnilorŭ Deputațĭ! Ântêia Mea cugetare, aflandu-Mĕ în mijloculŭ Representațiunei naționale, spre a vĕ ura buna venire, este de a mulțumi țĕrei pentru simțimêntele ce 'Mĭ-a exprimatŭ cu atâta căldură la perderea durerósă a prea iubitului Meu Părinte. Acéstă spontaneă manifestare a fostŭ singura Mea mângâere și o dovadă mai multŭ de strânsa legătură ce Mĕ unesce cu națiunea.

Domnilorŭ Senatorĭ, Domnilorŭ Deputațĭ! Avêndŭ o posițiune tare și bine lămurită, fiindŭ în relațiunile cele mai amicale cu tóte statele, amŭ urmăritŭ cu liniște, însĕ cu mare băgare de sémă, evenimentele ce se desfășură dincolo de Dunăre. Neamesteculŭ nostru într'unŭ con-

flictŭ, în care mai înainte de tóte trebuiau sĕ se pronunțe Puterile semnătóre tratatului din Berlinŭ, era dela sine indicatŭ. Cu tóte acestea nu amŭ pututŭ sĕ nu simțimŭ o viuă părere de rĕu, când îngrijirĭ s'au ivitŭ că pacea generală arŭ puté fi turburată,—aceea pace atâtŭ de trebuinciósă desvoltărei tuturorŭ popórelorŭ, ér mai alesŭ nouĕ, carĭ avemŭ încă atâtŭ de multŭ de lucratŭ pentru a ajunge la acelŭ gradŭ de desvoltare și de progresŭ la care aspirămŭ cu toții.

Tratatele nóstre de comerciu au începutŭ a ajunge la termenulŭ lorŭ și a fi denunțate. Totŭ odată regimulŭ tarifului autonomŭ s'a aplicatŭ statelorŭ carĭ nu avéu convențiunĭ comerciale. Guvernulŭ Meu va presinta domnielorŭ-vóstre tarifele cele nouĕ, d'impreună cu elementele necesare, pentru a stabili o stare de lucrurĭ corĕspundĕtóre cu interesele actuale ale țĕrei, și care va forma basa convențiunilorŭ viitóre. Cu părere de rĕu amŭ vĕdutŭ că aceste disposițiunĭ generale, de unŭ ordinŭ curatŭ economicŭ, au fostŭ privite de Francia ca îndreptate în specialŭ în contra ei. Intemeiațĭ încă pe vechile simpatii dintre amêndouĕ statele, sunt încredințatŭ, că vomŭ ajunge la o comună înțelegere pentru a satisface interesele legitime ale fiecărei părțĭ.

Situațiunea economică și prin urmare financele țĕrei n'au pututŭ sĕ nu fiă atinse de réua recoltă a anului trecutŭ și de crisa care trece chiar peste limitele continentului europeanŭ. Sperămŭ însĕ, că rĕulŭ de care suferimŭ nu este decâtŭ trecĕtorŭ, și putemŭ constata că ne aflămŭ la începutulŭ unei ameliorărĭ reale.

Guvernulŭ Meu va presenta situațiunea tesaurului publicŭ și, împreună cu bugetele, mĕsurile destinate a asigura și mai bine echilibrulŭ bugetarŭ.

In fața unei stărĭ de lucrurĭ care presintă óre-carĭ dificultățĭ, guvernulŭ Meu a credutŭ de cuviință a amâna o parte a lucrurilorŭ publice pentru carĭ a'țĭ votatŭ sumele necesare. Cu tóte acestea, în decursulŭ anului viitorŭ, aprópe șése sute kilometri de căi ferate vorŭ fi puse în circulațiune. Cea mai importantă dintre aceste linii nouĕ, care duce spre Dunăre la Fetescĭ, va regula într'unŭ modŭ mai lesniciosŭ comunicarea cu Dobrogea. Terminarea studiilorŭ pentru porturile Brăilei și a Galațilorŭ va permite ca aceste lucrărĭ sĕ fiă executate câtŭ mai curêndŭ, dândŭ o nouă viéță acestorŭ orașe însemnate.

Armata continuă desvoltarea ei normală. Și în anulŭ acesta amŭ pututŭ constata progresele ei neîncetate. Putemŭ avé tótă încrederea, că ea va fi totd'auna la înălțimea misiunei, căcĭ ea are deplină consciință că onórea și neatêrnarea țĕrei 'i suntŭ încredințate.

Domnilorŭ Senatorĭ, Domnilorŭ Deputațĭ! Avețĭ din sesiunile trecute mai multe proiecte de legĭ însemnate în discuțiunea domnielorŭ vóstre. Guvernulŭ Meu va mai presinta și altele, menite a îmbunătăți treptatŭ tóte ramurile activităței nóstre.

Pĕtrunșĭ de acelașĭ patriotismŭ, care n'a încetatŭ de a insufla mai multe generațiunĭ în opera renascerei nóstre naționale, vețĭ pune, suntŭ convinsŭ, și de astă dată totŭ zelulŭ și activitatea domnielorŭ-vóstre, pentru ca lucrările sesiunei acesteia sĕ întărescă și mai multŭ temeliile pe carĭ s'a ridicatŭ Regatulŭ Românei.

Dumnedeu sĕ binecuvinteze lucrările domnielorŭ-vóstre!

Sesiunea ordinară a Corpurilorŭ legiuitóre este deschisă (urméză semnăturile miniștrilorŭ). *Carolu.*

SCIRILE ȘILEI.

Ni se scrie din Blașiu cu data 14 (26) Noemvre: „Cu nespusă durere am privitŭ, cum esecutorulŭ de dare împreună cu 2 jurațĭ secvestréză pe sêrmanii ómenĭ pe cuartalulŭ acesta din urmă. O altă cétă de soiulŭ acesta se încrucișéză cu cea dintêiu pe strade și în case scoțêndŭ repartițiunile. Sêrmanii meseriașĭ stau întristațĭ cu aculŭ, cu sula, cu ciocanulŭ ș. a. în mână așteptândŭ după lucru, dér n'are cine sĕ le aducă, pentru că bietulŭ poporŭ, dela care trăiau și ei, este atâta de lipsitŭ, încâtŭ până acum șĭ-a vêndutŭ pe nimica aprópe totŭ ce au adunatŭ, după muncă de o véră întrégă: védra de vinŭ cu 50 cr., hectolitru de porumbŭ cu 2 fl., hectolitru de grâu curatŭ cu 4 fl.; vitele încă le-arŭ vinde cu orĭ și ce prețŭ, dér nu au cui. Cu tóte astea, esecutorulŭ îi caută pe bieții țĕranĭ până și în șerpare, sĕ vadă décă nu cumva mai au vr'unŭ banŭ rătăcitŭ prin ele. In așa »fericire« ne tolănimŭ«. — *Opșitarulŭ.*

—0—

D. Andreiu P. *Monda* s'a promovaț adĭ Sâmbătă în 28 Noemvre n. c. de către Universitatea din Viena la gradulŭ de *doctorŭ în medicină.* Felicitările nóstre!

—0—

Comisiunea municipală a comitatului *Têrnavei micĭ a votatŭ* suma de 10,000 fl. pentru reuniunea ardelénă de maghiarisare. Contribuabilii sĕ protesteze energicŭ în contra acestui actŭ!

—0—

Cum e îmbrățișat poreclitul »Kulturegylet« în *Comitatulŭ Trei-Scaunelorŭ*, ne spune unŭ corespondentŭ alŭ lui »Ellenzék.« Elŭ dice, că persóne inteligente din comitatŭ îșĭ batŭ jocŭ de omŭ, décă vorbesce ceva în causa »Kulturegylet«-ului, și decĭ nu e mirare décă poporulŭ se înstreinéză de causa acestei societățĭ. — Étă unŭ comitatŭ, care a înțelesŭ utopiile reuniunei de maghiarisare și decĭ se feresce a se face de rîsŭ.

—0—

Din Papolța, comitatulŭ Trei-Scaunelorŭ, i se comunică lui »Ellenzék« o mulțime de plângerĭ. La scóla comunală maghiară s'au descoperitŭ mai multe neregularitățĭ, și anume, că cursulŭ scolarŭ s'a începutŭ numai în 16 Noemvre n., în locŭ de 1 Septemvre, și că mulțĭ copii obligațĭ a merge la scólă nicĭ nu se gândescŭ la ea; de aceea senatulŭ scolarŭ și primăria arŭ putea fi trase la rĕspundere pentru nemplinirea datorinței lorŭ față de scólă. Corespondentulŭ amintitei foi învinovățesce apoi pe Românĭ, că nu-șĭ trimitŭ copii la scóla maghiară, ci la cea confesională română gr. or. — Cum că scólele maghiare mergŭ rĕu, a declarat'o ministrulŭ Trefort către alegĕtorii sĕi din Pojunŭ, dicêndŭ că au o rea reputațiune. Ce privesce mergerea copiilorŭ la școla românéscă, lucrulŭ e fórte naturalŭ și bine facŭ Românii. De când atâta pretențiune, că Românii sĕ mérgă la scólă maghiară, ér Maghiarii sĕ nu mérgă la scólă românéscă? Fistichii gusturĭ mai au »patrioții«!

—0—

Ministrulŭ *Trefortŭ* plănuesce sĕ se numéscă pela gimnasii profeserĭ de higienă dintre medicĭ, carĭ sĕ fiă totodată și medicĭ ai scólei.

—0—

Românii din *Gherla* au sporitŭ fondulŭ »Associațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului românŭ« cu *300 fl.*, întregulŭ venitŭ curatŭ alŭ festivitățilorŭ arangeate acolo cu ocasiunea adunărei generale din éstŭ anŭ a »Associațiunei.« Banii s'au și trimisŭ la destinațiune.

—0—

In ântêia jmĕtate a acestui anŭ au emigratŭ din „fericita" nóstră patriă la *America* 9443 de persóne.

—0—

»Vocea Covurluiului« raportéză următórele: »Persóne venite din *Basarabia* spunŭ, că unŭ fórte mare numĕrŭ de vagóne suntŭ concentrate pe diferite puncte ale căilorŭ ferate, sub pretextŭ d'a transporta producte; se crede însĕ că în realitate suntŭ destinate sĕ transpórte trupe.«

—0—

„Românulŭ" scrie: „O infirmeriă pentru răniții bulgarĭ funcționéză la Sofia, în localulŭ legațiunei române sub direcțiunea d-nei Beldiman, soția trimisului nostru dela Sofia. Ofrande pentru a se susținé acéstă infirmeriă se primescŭ în Bucurescĭ la d-nele Pia Brătianu, strada Colței, la d-na Irina Câmpinénu, calea Victoriei și la d-na Zoe Sturdza, strada Mercuriu."

—0—

Mareșalulŭ spaniolŭ *Serano* a muritŭ în 26 Noemvre n. Elŭ s'a născutŭ în 1810, intră da tênĕrŭ în armată și luptă contra lui Don Carlos. Elŭ ajunse repede la cele mai înalte demnitățĭ. A fostŭ ministru, ambasadorŭ, guvernatorŭ în Cuba, președinte alŭ Senatului, și chiar regentŭ.

—0—

In „Cafeneaua orientulă", în apropiere de Puerta del Sol în *Madridŭ*, a esplodatŭ alaltaerĭ o *petardă*, rănindŭ patru persóne, între care duoi militarĭ. Urzitorulŭ esplosiunei și încă 14 persóne au fostŭ arestațĭ.

O părere asupra jubileului d lui Tisza.

Solnocŭ-Doboca, la 22 Noemvre 1885

In 10 Noemvre a. c. s'a ținutŭ adunare estraordinară a comitetului comitatensŭ. Causa conchemări acesteia a fostŭ o moțiune a d-lui baronŭ Bornemissza Károly, ca sĕ se ia parte la iubileulŭ de 10 anĭ alŭ ministrului-președinte Tisza Kálmán, din partea comitatului prin o adresă și trimiterea unei deputațiunĭ. Adunarea a fostŭ cercetată mai de toțĭ funcționarii comitatului, puținĭ ómenĭ mai independențĭ și câțĭva Românĭ. Credŭ că va fi de interesŭ sĕ facŭ cunoscută decurgerea acelei adunărĭ on. publicŭ cetitorŭ:

După deschiderea adunării prin comitele supremŭ s'a cetitŭ moțiunea baronului Bornemissza care șĭ-a motivat'o numĕrândŭ felŭ de felŭ de merite d'ale ministrului și înfrumsețându-le cu frase bombastice. Față cu acésta, dintre Românĭ a făcutŭ o contra-propunere Ioanŭ Georgiu ținêndŭ o vorbire de cuprinsulŭ următorŭ:

»Illustrissime D-le comite supremŭ! Onorată adunare.

Pre câtŭ e de mare mărirea unui omŭ de a fi ministru-președinte în guvernulŭ unei țĕrĭ, pe atâtŭ e de mare și sarcina ce zace pe umerii aceluia, și încă cu atâtŭ mai vêrtosŭ décă aceea țéră e poliglotă precum e statulŭ nostru. Mai ântêiu acestŭ ministru trebue sĕ corĕspundă intențiunilorŭ înalte părintescĭ ale capului statului, ca în conducerea afacerilorŭ țĕrei sé aibă în vedere fericirea și îndestulirea popórelorŭ séu naționalitățilorŭ carĭ compunŭ statulŭ și prin urmare fericirea și prosperarea statului; apoi sĕ aibă în vedere puterile cetățenilorŭ și esigențele țĕrei, ca sĕ le întrebuințeze în proporțiune déptă, încâtŭ sĕ nu se conturbe echilibrulŭ între dênsele; are mai departe de a observa ca legile esistente sĕ se păzéscă și țină în tótă sânțenia lorŭ ș. a.

Ministrulŭ președinte actualŭ alŭ Ungariei de 10 anĭ se află în acésta posițiune înaltă, de 10 anĭ se află în fruntea afacerilorŭ țĕrei. Din acestŭ incidentŭ se facŭ pregătirĭ ca în 29 l. c. sĕ se țină jubileulŭ de 10 anĭ, și d-lŭ baronŭ Bornemissza Károly a făcutŭ propunere ca sĕ ia parte la acelŭ jubileu și comitatulŭ nostru, și noi suntemŭ chiămațĭ aicĭ ca sĕ ne pronun-

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului și presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

Sasii din Brașovŭ pe la an. 1580, la stăruința județului Ioanŭ Benker, tipăriră pe spesele lorŭ proprii o Evangeliă și o carte de cuvêntărĭ pe séma poporului românŭ în limba română, — dintre carĭ unele esemplare se mai află și astădĭ prin unele bibliotecĭ mai însemnate, — cu scopŭ de a atrage pe Românĭ la confesiunea luterană; încercarea însĕ nu le-a succesŭ.

Relațiunile preoțilorŭ românĭ din trecutŭ cu amploiații sasĭ se amintesce, că ar fi fostŭ bune, căcĭ altcum aceștia nu i-ar fi tractatŭ pe preoțĭ cu »pescĭ.« D-lŭ Eug. de Trauschenfels, într'o disertațiune istorică din anulŭ 1876, amintesce, că în ratiociniulŭ comunei Brașovŭ din anulŭ 1571 într'o posițiă este indusŭ: „Fisch dem...... bleschen Pfaffen« (Pesce..... popii valahŭ;) pre lângă acestea se dice, că preoții românĭ erau chiămațĭ și pre la prândurile Senatorilorŭ. Totŭ sus-numitulŭ disertante amintesce, că în 7 Decemvre 1575, fiindŭ chemiățĭ preoții românĭ din Brașovŭ la reședința episcopului lorŭ (de bună sémă la vre-unŭ sinodŭ în Alba-Iulia) li s'au datŭ din cassa allodială diurne de câte 2 fl. Ér la anulŭ 1576 Febr. 2, pentru tractarea unui Episcopŭ românŭ, carele venise în visitațiune canonică la Brașovŭ, pre lângă găinĭ, vinŭ și altele, se spesară din cassa allodială și 72 dinarĭ, pe când pentru Episcopulŭ Sasilorŭ »Lucas Ungleich,« pe lângă pâne, vinŭ și altele, s'au spesatŭ numai 42 dinarĭ.

Din acestea s'ar puté deduce, că relațiunile preoțilorŭ românĭ din Codlea cu Sasii au fostŭ bune și se póte presupune, că a și trebuitŭ sĕ fiă astfelŭ, căcĭ Sasii de pe la sate totdéuna primeau informațiunĭ dela centru cum sĕ procédă. Au fostŭ casurĭ însĕ în trecutŭ, care constată până la evidență și intoleranța[7]) Sasilorŭ față de Românĭ.

In afacerile politice și administrative, atâtŭ în Codlea, câtŭ și în alte comune din țéra Bârsei și în Brașovŭ, Românii nu erau primițĭ ca amploiațĭ. In Codlea chiar și socotelile bisericei[8]) nóstre până aprópe de anulŭ 1848 se făceau în limba germână de notarulŭ comunei în presența primarului și a unui senatorŭ magistratualŭ ca inspectorŭ cercualŭ. Astfelŭ erau controlațĭ Românii și pușĭ sub curatela străinilorŭ. Sub atarĭ înprejurărĭ se înțelege de sine, că ei au avutŭ multŭ de a suferi în decursulŭ mai multorŭ seculĭ, prin răbdare însĕ tóte le-au învinsŭ.

Nu este mirare, când după unŭ trecutŭ atâtŭ de vitregŭ abia putemŭ servi cu date positive despre bărbații și conducĕtorii comunei bisericescĭ, (preoțĭ, învĕțătorĭ și epitropĭ) numai de pe unŭ seculŭ, perdêndu-se numele celorlalțĭ în negura trecutului.

Prima di de bucuriă a poporului românŭ ardelénŭ după atâția seculĭ de suferințe a fostŭ anulŭ 1848. Atuncĭ se deschiseră încâtva și Românului porțile dreptății, și de atuncĭ începură și ei, după împrejurărĭ, a se desvolta în tóte direcțiunile și a resufla mai ușorŭ. Totŭ ce posedŭ Românii din Codlea în realitățĭ, partea cea mai mare, afară de casele de locuință, și le-au procuratŭ în jumĕtatea din urmă a acestui seculŭ.

Din matriculile și cărțile aflătóre la oficiulŭ parochialŭ gr. or. s'a constatatŭ, că:

I. Dela 1763 până în presinte (28 Sept.) au fostŭ preoțĭ românĭ gr. or. în Codlea 8.

II. Invĕțătorĭ românĭ conf. dela 1793 până în presinte 13.

III. Epitropĭ primarĭ bisericescĭ dela 1800 până în presinte 12.

Pentru a aduce unŭ specimenŭ despre mișcarea poporațiunei române din Codlea ne vomŭ provoca la datele din 1812—1884, adecă pe unŭ timpŭ de 72 anĭ, prin care se constatéză, că:

1. Dela 1 Ianuarie 1812 până la 31 Decemvre 1884, s'au născutŭ 1514 băețĭ românĭ și 1543 fete cu totulŭ 3057.

2. Dintre cei născuțĭ dela 1812—1884 au repausatŭ: 722 parte bărbătéscă și 716 parte femeéscă, cu totulŭ 1438.

3. Dintre cei născuțĭ dela 1812—1884 mai trăescŭ: parte bărbătéscă 805 și parte femeiască 812, la olaltă 1617.

4. Dintre cei născuțĭ dela 1812 în cóce până în presinte s'au însuratŭ în comună 444, s'au măritatŭ 564.

---

7) Românilorŭ până la 1850 nu le-a fostŭ ertatŭ a cumpĕra case séu pămênturĭ în rêndŭ cu Sașii. Actualulŭ parochŭ din Ghimbavŭ, Nicolau Popoviciu istorisesce, că pe la începutulŭ seculului acestuia tatălŭ sĕu a cumpĕratŭ dela unŭ grecŭ o casă în rêndŭ cu Sașii. Deregătorii comunei nu l'au lăsatŭ sĕ locuiască acolo, „alungându-lŭ cu bolovanĭ;" totŭ dênsulŭ spune, că nicĭ sĕ umble pe câmpŭ singurĭ nu le era Românilorŭ ertatŭ.

8) Protocólele dela Archiva parochiei gr. or.

cătnă. Ne vomŭ puté pronuncia, On. congregaţiune, în cunoscinţă de causa, décă vomŭ considera starea ţĕrei de astădĭ şi prin urmare resultatele politicii şi activităţii primului ministru de 10 anĭ. Acestea trebue judecate căcĭ numai atuncĭ vomŭ puté sci că óre datorinţa patriotică ne impune acestŭ actŭ politicŭ, numai atuncĭ vomŭ sci ce trebue sĕ facemŭ, de a gratula séu a nu gratula, de a jubila séu a nu jubila cu Esc. s'a ministrulŭ-preşedinte.

Celŭ ce e meritatŭ pentru patriă merită reconoscinţa cetăţeniloră, a se da însĕ acésta celui ce nu o arŭ merita, arŭ fi o greşélă politică.

Permiteţi-mĭ iluştrĭ domnĭ sĕ vĕ citezŭ ceea ce dice unŭ bărbatŭ politicŭ maghiarŭ, fostŭ deputatŭ şi cum se esprimă despre guvernarea de 10 anĭ a Esc. Sale ministrului-preş. Tisza Kálmán.

„In 1874 d-lŭ Tisza părăsindu-şĭ posiţiunea opositională, din care în decursŭ de 10 anĭ a continuatŭ unŭ bombardamentŭ în adevĕrŭ necruţătorŭ contra politicei guverneloră de atuncĭ, — trecù în fine la partida deákiană, schimbarea la faţă politică şi a motivat'o şi şi-a acoperit'o cu marea şi vrednica problemă, că doresce a organisa şi va organişa economia de statŭ, va organisa financele ţĕrei, cu carĭ guvernele precedente, după dênsulŭ, au economisatŭ aşa de rĕu. Acéstă promisiune de bărbatŭ de statŭ o au primitŭ cu adevĕrată rĕcunoscinţă ţĕrĭ şi aceia, carĭ în privinţa politică privéu cu neîncredere în viitorŭ.«

Cu aceste promisiunĭ a păşitŭ d. Tisza în fruntea guvernului ţĕrei. Şi care e resultatulŭ? Sĕ ne rĕspundă acelaşĭ bărbatŭ maghiarŭ:

»In decursŭ de 10 anĭ, datoria de statŭ a Ungariei o a redicat'o mai multŭ decâtŭ cu 800 milióne, şi totuşi din averea bunuriloră de statŭ a spesatŭ 100 milióne, şi acum plătimŭ cu 35 milióne dare mai multă ca mai înainte: în economia de statŭ n'a restabilitŭ echilibriulŭ, financele ţĕrei nu numai că nu le-a regulatŭ, ci în budgetulŭ şi acum deficitulŭ este între 35 şi 40 milióne („M. Állam“ 15 Nov.)

Étă domnii mei, cum stămŭ cu regularea financeloră ţĕrei. promisă de ministrulŭ preşedinte la înălţarea sa în fotoliu! N'a ţinutŭ proporţiunea recerută între puterile cetăţeniloră şi esigenţele ţĕrei şi resultatulŭ sĕ-lŭ repeţescŭ în scurtŭ cu unŭ altŭ bărbatŭ maghiarŭ: Crescere gigan'ică a dăriloră, deficitulŭ perpetuu, stagnarea generală.« (Függ.)

Sĕ ne întrebămŭ mai departe, ce bine a făcutŭ Esc. sa Tisza Kálman ca ministru preşedinte, ce a făcutŭ pentru prosperarea statului? — Lasŭ sĕ vĕ rĕspundă érăşĭ unŭ cetăţénŭ maghiarŭ: „Tisza Kálmán ca politicŭ, în totŭ decursulŭ celorŭ 10 anĭ n'a adusŭ naţiunei nicĭ unŭ bine; dér a aruncatŭ sĕmênţa rĕului în măsură aşa de mare, încâtŭ décă va încolţi vreodată, va ajunge naţiunea spre o catastrofă fatală“ (Ellenzék Noemvre.) Nu voescŭ a cerceta aci, care e sĕmênţa rĕului ce o a aruncatŭ ministrulŭ-preşedinte în timpulŭ guvernării sale de 10 anĭ, ci vĕ aducŭ înainte enunciatiunea Esc. Sale a ministrului Trefort către alegĕtorii sĕi din ...ulŭ (gnov. 1885) ca unŭ rĕsunetŭ, ca unŭ echou la citate despre sĕmênţa rĕului: „Şi cu încrederea în desvoltarea lucruriloră omenescĭ — dise Trefort — aceste *stărĭ ar fi încă tolerabile*, décă n'amŭ întêmpina nĕcazurĭ, *décă nu s'arŭ arăta presemnele disoluţiunei statului maghiarŭ*,

După o guvernare „glorióşă“ de 10 anĭ, cum se audi astfelŭ de espresiunĭ şi încă chiarŭ dela ...ulŭ nedespărţitŭ alŭ ministrului-preşedinte? S'arŭ păré deră că în decursulŭ acestorŭ 10 anĭ s'a adusŭ statulŭ la marginea unei prăpastii. Şi óre, décă aşa stă lucrulŭ, ceea ce nu sciu cum amŭ puté trage la îndoélă, se cuvine sĕ se facă jubileu? Stările din ţĕră suntŭ numai tolerabile „még türni is lehetne“, şi noi, carĭ abia ne susţinemŭ viéţa în aceste stărĭ de pe o di pe alta, sĕ jubilămŭ? Sĕ ne adunămŭ în jurulŭ tronului ministrului-preşedinte şi sĕ-i strigămŭ: „Ave Caesar morituri te salutant“? Lasŭ rĕspunsulŭ în judecata onoratei congregaţiunĭ. (Va urma.)

IUBIREA DE MAMĂ A RENEGATULUI.

Ni sĕ scrie din Gherla următórele:

„In 25 a. l. c. s'a înmormêntatŭ în Gherla mama faimosului *Moldován Gergely*. Totŭ amŭ audītŭ, că respectivulŭ domnŭ ar fi Românŭ, ceea ce nu amŭ credutŭ până acuma. Dér acuma — pomenindu-mĕ şi eu prin Gherla din întêmplare chiar în diua înmormêntărei numitei creştine, — sigurŭ fiindŭ că acolo voiu avé ocasiune a cunósce în persónă pe faimosulŭ inspectorŭ de scólă şi consiliarŭ regescŭ, m'am grăbitŭ la casa întristărei. Totŭ acésta a credut'o de bună sémă şi magistratulŭ oraşului Gherla, care era representatŭ prin duoi oficialĭ fruntaşĭ, precum şi direcţiunea institutului corecţionalŭ de acolo, ai cărei oficialĭ — fiindŭ aprópe institutulŭ de casa mórtei — s'au presentatŭ în corpore.

Dér ne-amŭ înşelatŭ cu toţii, căcĭ numitulŭ domnŭ „Măria Sa,« deşi fraţii — şése la numĕrŭ — şi tóte rudele îlŭ aşteptau ca pe Mesia — nu a aflatŭ lucru vrednicŭ a da ultima cinste mamei sale, care i-a datŭ lui viéţă. Trei frăţinĭ nĕcăjiţĭ au alergatŭ de departe la petrecania bătrânei mame: Unulŭ, unŭ bietŭ dascălŭ românescŭ confesionalŭ, de prin munţii apusenĭ ai Ardélului, altulŭ calfă de călţunarŭ în Cluşiu şi a treia — o biată vĕduvă servitóre în mijloculŭ Câmpiei celei tinóse — dicŭ toţĭ aceştia cunoscêndu-şĭ datorinţa către mama lorŭ au alergatŭ prin glodŭ şi cu parale, póte împrumutate, la înmormêntare; ér »Măria Sa,“ care puté merge cu papucĭ de lacŭ şi în trasură aflà cu cale a lipsi.

Acumŭ am înţelesŭ eu, că nu trebue sĕ ne mire *lăpădarea d sale de némulŭ şi legea sa, pentru că cine e în stare a se lăpĕda şi de mama, la alŭ cărei pieptŭ a suptŭ, e în stare sĕ-şĭ dea şi sufletulŭ dracului.*

P. S. Mi s'a spusŭ, că bĕtrâna nu scia nicĭ o bóbă unguresce. Onóre »Măriei Sale« d-lui inspectorŭ, că s'a pututŭ face aşa »neaoşŭ« Ungurŭ!!! — *Călĕtorulŭ.*

Mórtea Regelui Alfonso alŭ Spaniei.

Scirea despre mórtea regelui Alfonso XII s'a trimisŭ târdiu în tóte capitalele europene. Causa este, că guvernulŭ spaniolŭ n'a voitŭ sĕ lăţéscă acéstă scire înainte de a se lua tóte mĕsurile pentru stabilirea reginţii reginei vĕduve. In Paris s'a aflatŭ mórtea regelui Alfonso mai târdiu ca în tóte capitalele. Foile moderate republicane din Paris esprimă părerea. că cu mórtea regelui au peritŭ şi cele din urmă şanse ale monarchiei în Spania, în curêndŭ ea va fi înlocuită de republică. Foile intransigente precum şi diarulŭ lui Rochefort strigă: »Regele e mortŭ, trăiéscă republica“! Diarulŭ »Matin“ anunţă, că poporaţiunea din Madridŭ este fórte iritată, patrule militare traverseză oraşulŭ. »Débats“ dice, că situaţiunea politică a Spaniei n'a fostŭ niciodată aşa de confusă ca acum. «Figaro» spune, că *Don Carlos* va remâné în Italia până ce partida lui îlŭ va chiăma la acţiune.

Pressa englesă asemenea descrie situaţiunea în Spania ca fórte seriósă. »Times« dice, că mórtea lui Alfonso este o nenorocire mare pentru Spania şi că va avé urmărĭ însemnate pentru tótă Europa:

In 26 Noemvre la 4 óre d. a. regina *Christina* a primitŭ demisiunea ministerului *Canovas del Castillo* declarândŭ, că încredinţéză tronulŭ fiicei sale lealităţii porului spaniolŭ. Regina a însărcinatŭ pe *Sagasta* cu conducerea guvernului. Incă în nóptea aceea regina a depusŭ jurămêntulŭ ca regentă în mânile noului ministeriu. Fiica regelui Alfonso, princesa *Maria dela Mercedes* (născută la 12 Septemvre 1880) va fi proclamată ca *regină a Spaniei* sub reginţa mamei sale, a reginei *Christina.*

Cadavrulŭ regelui a fostŭ îmbalsamatŭ; elŭ va fi transportatŭ la Madridŭ şi până Lunĭ va fi espusŭ acolo. Regina şi familia regală vorŭ veni asemenea la Madridŭ. S'au luatŭ mĕsurĭ militare în tótă Spania. Limbagiulŭ diareloră republicane este moderatŭ, dér tóte consideră situaţiunea ca fórte gravă. Diarele carliste dicŭ, că n'a venitŭ încă timpulŭ proiecteloră, ce li se ascrie. Conducĕtorii conservativĭ au promisŭ, că vorŭ sprijini reginţa reginei Christina.

Pressa germană se esprimă cu multă simpatiă asupra morţii regelui Alfonso, lăudândŭ caracterulŭ şi virtuţile lui. „Vossische Ztg« şi „Kreuzzeitung“ se îndoiescŭ, că regina *Christina* ca austriacă şi germană se va puté susţiné 11 anĭ ca regentă.

*

Alfonso a lăsatŭ Spania într'o situaţiune tristă politică şi materială. Niciodată acéstă ţĕră n'a fostŭ mai isolată ca acum. Relaţiunile ei cu Francia nu suntŭ amicabile, încă suntŭ viue în memoriă demonstraţiunile din Parisŭ contra „ulanului prussianŭ“, cum îlŭ numéu Francesii pe rĕposatulŭ rege. Anglia asemenea nu simpatiséză cu Spania din causa tractateloră comerciale ce le-a încheiatŭ Spania cu celelalte puterĭ. Statele-Unite americane suntŭ supĕrate pe guvernulŭ spaniolŭ, şi Italia nu va uita aşa uşorŭ că unŭ membru alŭ acestui guvernŭ a pledatŭ pentru puterea lumescă a Papei. Astfelŭ e situaţiunea în afară. Dér în întru! Deja Don Carlos se află pe drumŭ spre Spania, unde voiesce sĕ 'şĭ reclame drepturile sale ca moştenitorŭ legitimŭ alŭ dinastiei burbone spaniole; elŭ probabilŭ că va aduna banĭ şi trupe şi va arma pe Bascĭ, pe luptătorii pentru tronŭ şi altarŭ«, ducêndŭ în ţĕră rĕsboiulŭ civilŭ. Dér nicĭ republicanii nu suntŭ lipsiţĭ de aderenţĭ; după mórtea regelui Alfonso numĕrulŭ acestora se va înmulţi şi n'ar fi nimicŭ surprindĕtorŭ, décă amŭ audi într'o bună diminéţă, că érăşĭ s'a proclamatŭ *republica* în Spania....

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.“)

BELGRADŬ, 28 Noemvre. — Foile anunţă „că erĭ au sositŭ aicĭ scirĭ private, carĭ spunŭ că **trupele sêrbescĭ au fostŭ bătute** de armata bulgară, ce le-a urmăritŭ şi **Bulgarii au luatŭ cu asaltŭ Pirotulŭ. Sêrbii s'au retrasŭ la Ac-Palanca**.

BELGRADŬ, 28 Noemvre. — Circulă sgomotulŭ, că prinţulŭ Alexandru şi-a strămutatŭ cuartierulŭ sĕu generalŭ dela Ţaribrodŭ la Pirotŭ, pe care l'au luatŭ Bulgarii. *Iritaţiune nespusă domnesce în Belgradŭ*, în urma sciriloră ce sosescŭ din câmpulŭ de rĕsboiu. E mare temerea, că prinţulŭ Bulgariei va ataca şi Nişulŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

5. Dintre cei născuţĭ înainte de 1812, dela 1782 ...: dela 1812—1832 s'an însuratŭ 144, dela 1812— ... s'au măritatŭ 107.

6. In cursŭ de 72 anĭ s'au căsătoritŭ în comună ... feciorĭ, 671 fete cu totulŭ 125 ..

7. Feciorĭ din comuna acésta s'au căsătoritŭ cu ... din satele vecine 47.

8. Fete din comuna acésta s'au măritatŭ în ... 65.

9. Feciorĭ strĕinĭ s'au aşedatŭ prin căsătoriă în ...na nóstră 19.

10. Fete strĕine prin căsătoriă au venitŭ în ...a 47.

11. Familii întregĭ străine s'au domiciliatŭ în co...i 3.

12. In cursŭ de $1^1/_2$ seculŭ au dispărutŭ din ... comună, parte prin emigrare, parte prin stingerea ...riloră de partea bărbătéscă, 85 de nume de fa...

13. La anulŭ 1765, familii române contribuabile ...164.

In cursulŭ anului 1884 mişcarea poporaţiunei a ...

a) S'au căsătoritŭ 8 feciorĭ şi 10 fete = 18.

b) S'au născutŭ 33 băeţĭ şi 32 fete = 65.

c) Au rĕpausatŭ 16 parte bărbătéscă, 17 parte ...scă = 33.

d) S'a constatatŭ o crescere de 32 persóne.

După cele premerse despre trecutŭ, sĕ aruncămŭ o ... şi asupra presintelui.

Posiţiunea Româniloră în presinte.

După recensĕmêntulŭ anului acestuia până la finele lui Iuliu a. c. aparţĕnătóre la biserica greco-orientală suntŭ:

a)	481 suflete p. bărb.	532 p. fem.	=	1013	suflete	Românĭ
b)	119 » » »	135 » »	=	254	«	neorom.
c)	55 » » »	53 » »	=	108	«	lăeşĭ.
	655 „ „ „	720 » »	=	1375	carĭ	locuescŭ:

a) Românii în 230 case, neoromânii în 57 şi lăeşii în 21 case şi 11 bordeie.

Din aceste suflete se compunŭ:

a)	Familii întregĭ 208,	vĕduvĭ 15,	vĕduve 56	românĭ.
b)	» » 51,	„ 3,	„ 21	neoromânĭ.
c)	„ „ 25,	„ 2,	„ 3	lăeşĭ.
	Suma: 284	20	80	

Starea materială.

A. Realităţĭ

După ce Româniloră până la anulŭ 1848 şi chiar şi mai încóce nu le-a fostŭ ertatŭ a cumpĕra locurĭ în brésdă cu Sasii, se înţelege de sine, că ei nu s'au pututŭ estinde în realităţĭ. Celŭ dintêiu cumpĕrătorŭ în brésdă cu Sasŭ a fostŭ învĕţătorulŭ Ioanŭ Boierŭ la an. 1859, carele numai după unŭ procesŭ a pututŭ întra în posesiunea cumpĕrată cu multe ostenelĭ şi sacrificii.

Pămênturile în vechime se foloseau cumulativŭ fiesce-care nupturientŭ căpĕta locurĭ în tóte hotarĕle, arătură, stratŭ de verze şi locŭ de curte. Acésta se practica până mai în secululŭ acesta. Stratŭ de verze căpĕtau gratis dela comună până după an. 1860. Se înţelege că numai Sasii căpĕtau în vechime.

După catastrulŭ[9]) de dare din anulŭ acesta, posesorĭ de pămêntŭ suntŭ: Românĭ 289. Celŭ mai micŭ posesorŭ cu 20°□. Celŭ mai mare posesorŭ cu 10 Jugĕre catastrale.

Posesiunea întrégă se împarte:

1.	Curţile cuprindŭ	19	Jug.	1064°□
2.	Grădinile	25	«	730 ,
3.	Agrii	175	«	66 ,
4.	Fênaţiile	34	„	1437 ,
	Suma tuturorŭ realitățiloră face	255	Jug.	1097°□

Teritorulŭ comunei întregĭ se împarte:

1.	Agri	4546	Jug.	35°□
2.	Grădinĭ	159	„	651 „
3.	Livedĭ	3791	,	1027 „
4.	Păşune	2761	»	589 ,
5.	Pădure	13.366	„	930 „
6.	Pămêntŭ neproductivŭ	434	„	279 »
	Suma:	23.059	Jug.	279°□

Darea de pamêntŭ pro 1885 este de fl. 7598.63 v. a.

Corporaţiunĭ morale ca proprietarĭ suntŭ:

I. Biserica gr. or., care posede:

1.	Agri	5	Jug.	525°□
2.	Fênaţŭ	5	»	
3.	Pădure neproductivă	5	»	
	Suma	15	Jug.	525°□

(Va urma.)

9) Dela comuna politică.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Noembre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97 85	Bonurĭ croato-slavone	102.—
Rentă de hârtiă 5%	99 90	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.40	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121 75
		Renta de hărtiă austriacă	82 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —	Renta de arg. austr.	82.75
		Renta de aurŭ austr.	108 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.—	Losurile din 1860	139 70
		Acțiunile băncei austro-ungare	877 —
		Act. băncei de creditŭ ung.	288.00
Bonurĭ rurale ungare	102.75	Act. băncei de creditŭ austr.	284.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.97
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	102.50	Napoleon-d'orĭ	9.99
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50	Mărcĭ 100 împ. germ.	61.75
Bonurĭ rurale transilvane	102.50	Londra 10 Livres sterlinge	125.60

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 15 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	85	86
Renta rom. amort. (5%)	90	91
» convert. (6%)	82¹/₁	83
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	99¹/₂	100
» „ „ (5%)	84¹/₂	85
» » urban (7%)	94	95¹/₂
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	79¹/₂	81
Banca națională a României	1030	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Națională		
Aurŭ	16.	16³/₄
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 26 Noembre st. n. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.56
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.32	»	11.42
Imperialĭ	»	10.17	»	10.25
Galbenĭ	»	5.92	»	5.97
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.25	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ *Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*

MERSULŬ TRENURILORŬ

Pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate or. de statŭ reg. ung.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 0
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) **Petroșenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.4[illegible]
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.03	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7.40	2 54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6 49	9 33	5 28
Banița	7.27	10 14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4
Pui	8.50	11.[illegible]7	7.35
Hațegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1.35	9.15